

Četvrtak 13. rujna 2018.

P8_TA(2018)0352

Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu

Rezolucija Europskog parlamenta od 13. rujna 2018. o europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu (2018/2035(INI))

(2019/C 433/18)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 16. siječnja 2018. pod naslovom „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu” (COM(2018)0028),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 16. siječnja 2018. o utjecaju upotrebe oksorazgradive plastike, uključujući oksorazgradive plastične vrećice za nošenje, na okoliš (COM(2018)0035),
- uzimajući u obzir komunikaciju Europske komisije i radni dokument službi Komisije od 16. siječnja 2018. o provedbi paketa za kružno gospodarstvo: mogućnosti za poboljšanje povezanosti zakonodavstva o kemikalijama, proizvodima i otpadu (COM(2018)0032),
- uzimajući u obzir Komisijin Plan rada za ekološki dizajn za razdoblje 2016. –2019. (COM(2016)0773), a posebno cilj koji se u njemu navodi u vezi s donošenjem zahtjeva koji će biti svojstveniji samom proizvodu i horizontalniji u područjima kao što su trajnost, mogućnost popravka, mogućnost nadogradnje, dizajn za rastavljanje i lakoća ponovne uporabe i recikliranja;
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 2. prosinca 2015. naslovljenu „Zatvaranje kruga – akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo” (COM(2015)0614),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni direktiva 2000/53/EZ o otpadnim vozilima, 2006/66/EZ o baterijama i akumulatorima i o otpadnim baterijama i akumulatorima te 2012/19/EU o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/850 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 1999/31/EZ o odlagalištima otpada ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/851 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2015/720 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o izmjeni Direktive 94/62/EZ u pogledu smanjenja potrošnje laganih plastičnih vrećica za nošenje ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju ⁽⁶⁾ (u daljnjem tekstu: Direktiva o ekološkom dizajnu) te provedbene propise i dobrovoljne sporazume donesene u skladu s tom direktivom,

⁽¹⁾ SL L 150, 14.6.2018., str. 93.

⁽²⁾ SL L 150, 14.6.2018., str. 100.

⁽³⁾ SL L 150, 14.6.2018., str. 109.

⁽⁴⁾ SL L 150, 14.6.2018., str. 141.

⁽⁵⁾ SL L 115, 6.5.2015., str. 11.

⁽⁶⁾ SL L 285, 31.10.2009., str. 10.

Četvrtak 13. rujna 2018.

- uzimajući u obzir Odluku br. 1386/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o općem akcijskom programu Unije za okoliš do 2020. ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 18. prosinca 2017. o ekoinovacijama: omogućivanje prijelaza na kružno gospodarstvo,
- uzimajući u obzir Posebno izvješće Eurobarometra br. 468 iz listopada 2017. o stavovima europskih građana u odnosu na okoliš,
- uzimajući u obzir Pariški sporazum o klimatskim promjenama i 21. konferenciju stranaka (COP 21) UNFCCC-a,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Ujedinjenih naroda pod naslovom „Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030.“, donesenu 25. rujna 2015. na sastanku na vrhu UN-a o održivom razvoju održanom u New Yorku,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. srpnja 2015. o učinkovitoj upotrebi resursa: prijelaz na cirkularnu ekonomiju ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. srpnja 2017. o dužem vijeku trajanja proizvoda: prednosti za potrošače i poduzeća ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2018. o međunarodnom upravljanju oceanima: Plan za budućnost naših oceana u okviru ciljeva održivog razvoja do 2030. ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane i mišljenje Odbora za ribarstvo (A8-0262/2018),
 - A. budući da je plastika vrijedan materijal koji se u velikoj mjeri upotrebljava u svim lancima vrijednosti, koji pridonosi društvu i gospodarstvu ako se njime odgovorno koristi i upravlja;
 - B. budući da trenutačni način na koji se plastika proizvodi, koristi i odlaže ima štetan učinak na okoliš, klimu i gospodarstvo, a potencijalno i na zdravlje ljudi i životinja; budući da je stoga ključni izazov proizvoditi i koristiti plastiku na odgovoran i održiv način u svrhu smanjenja stvaranja plastičnog otpada te smanjenja upotrebe opasnih tvari u plastici, kad god je to moguće; budući da istraživanja i inovacije u području novih tehnologija i alternativnih rješenja imaju važnu ulogu u tom pogledu;
 - C. budući da ti negativni učinci stvaraju zabrinutost u javnosti, pri čemu 74 % građana EU-a izražava zabrinutost zbog posljedica upotrebe plastike na zdravlje, a 87 % građana zabrinuto je zbog njezinih učinaka na okoliš;
 - D. budući da bi trebalo iskoristiti trenutačni politički zamah kako bi se prešlo na održivo kružno gospodarstvo plastike kojim se u skladu s hijerarhijom otpada daje prioritet sprečavanju stvaranja plastičnog otpada;
 - E. budući da je nekoliko država članica već uvelo nacionalne zakonodavne mjere za zabranu mikroplastike koja je namjerno dodana kozmetičkim proizvodima;
 - F. budući da su europske zemlje izvozile plastični otpad, uključujući u zemlje u kojima neodgovarajući sustavi za gospodarenje i upravljanje otpadom dovode do štete za okoliš i rizika za zdravlje lokalnih zajednica, osobito osoba koje upravljaju otpadom;

⁽⁷⁾ SL L 354, 28.12.2013., str. 171.

⁽⁸⁾ SL C 265, 11.8.2017., str. 65.

⁽⁹⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2017)0287.

⁽¹⁰⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0004.

Četvrtak 13. rujna 2018.

- G. budući da je plastični otpad globalno pitanje te je potrebna međunarodna suradnja za borbu protiv tog izazova; budući da je EU predan ostvarivanju ciljeva UN-a za održivi razvoj, od kojih je nekolicina relevantna za održivu potrošnju i proizvodnju plastike kako bi se ograničio njezin učinak na more i kopno;
- H. budući da je godišnja globalna proizvodnja plastike 2015. dosegla 322 milijuna tona, a očekuje se da će se udvostručiti tijekom idućih 20 godina;
- I. budući da u EU-u svake godine nastane 25,8 milijuna tona plastičnog otpada;
- J. budući da se u EU-u samo 30 % plastičnog otpada prikupi za recikliranje; budući da se samo 6 % plastike stavljene na tržište dobije od reciklirane plastike;
- K. budući da su stope odlaganja (31 %) i spaljivanja (39 %) plastičnog otpada i dalje visoke;
- L. budući da se oko 95 % vrijednosti plastičnog ambalažnog materijala trenutačno ispušta iz gospodarstva, što dovodi do godišnjih gubitaka u iznosu od 70 do 105 milijardi EUR;
- M. budući da EU ima cilj recikliranja 55 % plastičnog ambalažnog materijala do 2030.;
- N. budući da recikliranje plastike može znatno utjecati na klimatske promjene u pogledu smanjenja emisija CO₂;
- O. budući da diljem svijeta svake godine od 5 do 13 milijuna tona plastike završi u svjetskim oceanima te se procjenjuje da je danas u oceanima više od 150 milijuna tona plastike;
- P. budući da svake godine u more i oceane unutar EU-a dospije od 1 500 000 do 5 000 000 tona plastičnog otpada;
- Q. budući da će, prema istraživanjima koja navode Ujedinjeni narodi, do 2050. u oceanima biti više plastike nego riba ako se ništa ne poduzme,;
- R. budući da plastika čini 85 % otpada na plažama i preko 80 % morskog otpada;
- S. budući da se gotovo sve vrste plastičnog materijala mogu naći u oceanu, počevši od velike pacifičke nakupine otpada, koja sadržava barem 79 000 tona plastike koja pluta na površini od 1,6 milijuna četvornih kilometara, do najudaljenijih područja Zemlje kao što su dno oceana i Arktik;
- T. budući da morski otpad ima štetne učinke na gospodarske aktivnosti i ljudski hranidbeni lanac;
- U. budući da 90 % svih morskih ptica guta plastične čestice;
- V. budući da još nije poznat potpuni učinak plastičnog otpada na floru, faunu i zdravlje ljudi; budući da su dokumentirane katastrofalne posljedice za morski život, s gotovo 100 milijuna ubijenih morskih životinja svake godine zbog plastičnog otpada u oceanu;
- W. budući da se rješenja za problem plastičnog otpada u moru ne mogu odvojiti od ukupne strategije za plastiku; budući da je članak 48. Uredbe o kontroli ribarstva ⁽¹⁾, koji sadrži mjere osmišljene za promicanje pronalaženja i izvlačenja izgubljenog ribolovnog alata, korak u pravom smjeru, ali ima previše ograničeno područje primjene jer je državama članicama dopušteno izuzeti veliku većinu ribarskih plovila iz te obveze pa je provedba zahtjeva za izvješćivanje i dalje slaba;

⁽¹⁾ SL L 343, 22.12.2009., str. 1.

Četvrtak 13. rujna 2018.

- X. budući da se u Jadranskom moru, u okviru projekata koji se sufinanciraju sredstvima europske teritorijalne suradnje, istražuju novi instrumenti upravljanja i dobrih praksi kako bi se ublažio i, ako je moguće, uklonio fenomen ostavljanja ribolovnog alata te ujedno prepoznala nova uloga ribarskih flota kao morske straže;
- Y. budući da su države članice potpisnice Međunarodne konvencije o sprečavanju onečišćenja s brodova (MARPOL) i cilj bi im trebao biti potpuna provedba njezinih odredbi;
- Z. budući da u situacijama kada se morski organizmi uhvate ili zapetljaju u izgubljene ili odbačene biološki nerazgradive ribolovne mreže, zamke i štapove ili se u njima ozlijede, izgladne i uginu govorimo o fantomskom ribolovu; budući da je fenomen tzv. „fantomskog ribolova” uzrokovan izgubljenim i odbačenim ribolovnim alatom; budući da se Uredbom o kontroli ribarstva zahtijeva obvezno označavanje ribolovnog alata i obavješćivanje o izgubljenom ribolovnom alatu te njegovo izvlačenje; budući da stoga neki ribari na vlastitu inicijativu u luke donose izgubljene mreže izvučene iz mora;
- AA. budući da se, unatoč tome što je teško točno procijeniti precizan doprinos akvakulture morskom otpadu, procjenjuje da 80 % morskog otpada čine plastika i mikroplastika te da je od 20 % do 40 % tog plastičnog otpada u moru djelomično povezano s ljudskim aktivnostima na moru, uključujući komercijalne brodove i brodove za kružna putovanja, dok ostatak potječe s kopna, te budući da se, prema nedavnoj studiji FAO-a ⁽¹²⁾, oko 10 % tog iznosa odnosi na izgubljeni i odbačeni ribolovni alat; budući da je izgubljeni i odbačeni ribolovni alat jedan dio plastičnog otpada u moru i da se procjenjuje da 94 % plastičnog otpada koji dospje u ocean završi na morskom dnu, potrebno je koristiti Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) za izravno sudjelovanje ribara u programima „ribolova na morski otpad”, osiguravajući im isplate ili druge financijske i materijalne poticaje;
- AB. budući da se svake godine u EU-u od 75 000 do 3 000 000 tona mikroplastike ispušta u okoliš, uključujući mikroplastiku koja je namjerno dodana plastičnim proizvodima, mikroplastiku ispuštenu tijekom upotrebe proizvoda i onu proizvedenu starenjem plastičnih proizvoda;
- AC. budući da mikroplastika i nanočestice predstavljaju poseban izazov u pogledu javne politike;
- AD. budući da se mikroplastika nalazi u 90 % flaširane vode;
- AE. budući da se pozdravlja zahtjev Komisije upućen Europskoj agenciji za kemikalije (ECHA) u kojem od nje traži da ispita znanstvenu osnovu za ograničenje upotrebe namjerno dodane mikroplastike u potrošačkim proizvodima ili proizvodima za profesionalnu upotrebu;
- AF. budući da se pozdravlja zahtjev Komisije upućen Europskoj agenciji za kemikalije da pripremi prijedlog mogućeg ograničenja upotrebe oksorazgradive plastike;
- AG. budući da u skladu s člankom 311. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) uvođenje novih vlastitih resursa podliježe posebnom zakonodavnom postupku kojim se nalaže suglasnost država članica i savjetovanje s Parlamentom;

Opće napomene

1. pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu” (COM(2018)0028) kao napredak u smjeru prijelaza EU-a s linearnog na kružno gospodarstvo; prepoznaje korist plastike za gospodarstvo i svakodnevni život, ali istovremeno i njezine negativne učinke; smatra da je stoga ključni izazov upravljati plastikom na održiv način duž cijelog lanca vrijednosti i time promijeniti način na koji proizvodimo i koristimo plastiku kako bi se njezina vrijednost odrazila na gospodarstvo bez štetnog utjecaja na okoliš, klimatske promjene i javno zdravlje;

⁽¹²⁾ Abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear (Napušten, izgubljen ili na drugi način odbačen ribolovni alat).

Četvrtak 13. rujna 2018.

2. ističe da bi, prema Okvirnoj direktivi o otpadu, sprečavanje nastanka otpada unaprijed trebalo biti prioritet u skladu s hijerarhijom otpada; nadalje, smatra da je znatno povećanje učinkovitosti recikliranja plastike ključno za poticanje održivog gospodarskog razvoja te zaštite okoliša i javnog zdravlja; poziva sve dionike da nedavnu kinesku zabranu uvoza plastičnog otpada sagledaju kao priliku za ulaganje u sprečavanje nastanka plastičnog otpada, uključujući putem poticanja ponovne upotrebe i kružnog dizajna proizvoda te za ulaganje u najsuvremenije pogone za prikupljanje, razvrstavanje i recikliranje u EU-u; smatra da je razmjena najboljih praksi u tom pogledu važna, posebno za mala i srednja poduzeća;
3. uvjeren je da strategija za plastiku treba služiti i kao poluga za poticanje novih, pametnih, održivih i kružnih modela poslovanja, proizvodnje i potrošnje kojima se obuhvaća cijeli lanac vrijednosti u skladu s 12. ciljem održivog razvoja UN-a o održivoj potrošnji i proizvodnji uz internalizaciju vanjskih troškova; poziva Komisiju da u tu svrhu osigura jasne poveznice među politikama o otpadu, kemikalijama i proizvodima u Uniji, uključujući razvojem netoksičnih ciklusa materijala u skladu sa Sedmim programom djelovanja za okoliš;
4. poziva Komisiju da uspostavi politiku za kružno gospodarstvo i biogospodarstvo za razdoblje nakon 2020. godine temeljenu na snažnom stupu istraživanja i inovacija te da se pobrine da u novom višegodišnjem financijskom okviru (VFO) budu na raspolaganju potrebna odobrena sredstva za preuzimanje obveza; posebno ističe važnost istraživanja u svrhu razvoja inovativnih rješenja i razumijevanja utjecaja makro, mikro i nanoplastike na ekosustave i zdravlje ljudi;
5. ističe da postoje različite vrste plastike i mnoštvo mogućih primjena te da je stoga potreban prilagođen pristup za različite lance vrijednosti, često čak specifičan za određeni proizvod, uz različitu kombinaciju rješenja u kojima se uzima u obzir učinak na okoliš, postojeća alternativna rješenja, lokalne i regionalne potrebe te kojima će se jamčiti ispunjavanje funkcionalnih potreba;
6. ističe da je za uspjeh potrebno zajedničko i koordinirano djelovanje svih dionika duž cijelog lanca vrijednosti, uključujući potrošače, kako bi se postigao ishod koji pridonosi gospodarstvu, okolišu, klimatskim promjenama i zdravlju;
7. naglašava da je smanjenje stvaranja otpada zajednička odgovornost te da je promjena opće zabrinutosti zbog plastičnog otpada u javnu odgovornost i dalje važan izazov; ističe činjenicu da je razvoj novih obrazaca potrošnje poticanjem promjene u ponašanju potrošača ključan u tom pogledu; poziva na znatnije podizanje razine svijesti potrošača o učincima onečišćenja plastičnim otpadom te važnosti sprečavanja nastanka i ispravnog upravljanja otpadom te postojećih alternativa;

Od dizajna za recikliranje do dizajna za kružnost

8. poziva nadležna tijela u državama članicama da zajamče punu i žurnu provedbu i primjenu cijele pravne stečevine u pogledu proizvoda i otpada; ističe da se u EU-u samo 30 % plastičnog otpada prikupi za recikliranje, što dovodi do golemog gubitka resursa; naglašava da do 2030. plastika više neće biti dopuštena na odlagalištima i da države članice trebaju upravljati svojim plastičnim otpadom u skladu s odredbama utvrđenima Direktivom 2008/98/EZ; ponavlja da države članice trebaju primjenjivati ekonomske instrumente i poduzimati druge mjere kako bi osigurale poticaje za primjenu hijerarhije otpada; ističe važnost pogona za odvojeno prikupljanje i razvrstavanje kako bi se omogućilo visokokvalitetno recikliranje i povećala primjena kvalitetnih sekundarnih sirovina;
9. poziva sve dionike iz industrije da odmah počnu konkretno djelovati kako bi zajamčili da se sva plastična ambalaža može ponovno upotrijebiti ili isplativo reciklirati najkasnije do 2030., da povežu vlastiti identitet robne marke s održivim i kružnim poslovnim modelima i da koriste svoju marketinšku moć kako bi promicali održive i kružne obrasce potrošnje; poziva Komisiju da provodi nadzor i procjenjuje napretke, promiče najbolje prakse i provjerava istinitost navoda u pogledu okoliša kako bi se izbjegao manipulativni zeleni marketing („greenwashing”);
10. smatra da bi civilno društvo trebalo biti propisno uključeno i obaviješteno kako bi moglo držati industriju odgovornom za njezina obećanja i obveze;

Četvrtak 13. rujna 2018.

11. potiče Komisiju da ispuni svoju obvezu da do kraja 2020. preispita i jasnije utvrdi ključne zahtjeve u Direktivi o ambalaži i ambalažnom otpadu, uzimajući u obzir relativna svojstva različitih ambalažnih materijala na osnovi procjena životnog ciklusa, pri čemu bi se osobito trebalo posvetiti pitanjima sprečavanja nastanka otpada i dizajna za kružnost; poziva Komisiju da dobrovoljno predloži jasne, provedive i učinkovite zahtjeve, uključujući u pogledu „plastične ambalaže koju je moguće ponovno upotrijebiti i reciklirati” te prekomjerne ambalaže;

12. poziva Komisiju da učinkovitu upotrebu resursa i kružnost otpada učini glavnim načelima, uključujući važnu ulogu koju mogu imati kružni materijali, proizvodi i sustavi, također i za plastične predmete koji nisu ambalaža; smatra da se to, među ostalim, može postići proširenom odgovornošću proizvođača, razvojem standarda za proizvode, provođenjem procjena životnog ciklusa, širenjem zakonodavnog okvira za ekološki dizajn kako bi se obuhvatile sve glavne skupine plastičnih proizvoda, primjenom odredbi za eko označavanje i provođenjem metode ekološkog otiska proizvoda;

Stvaranje istinskog jedinstvenog tržišta za recikliranu plastiku

13. primjećuje da postoje razni razlozi za slabu primjenu reciklirane plastike u EU-u, među ostalim zbog niskih cijena fosilnih goriva koje djelomično proizlaze iz subvencija, manjka povjerenja i nedostatka visokokvalitetne opskrbe; naglašava da je potrebno stabilno unutarnje tržište za sekundarne sirovine kako bi se zajamčio prijelaz na kružno gospodarstvo; poziva Komisiju da riješi prepreke koje se nalaze pred tim tržištem i osigura ravnopravne uvjete;

Standardi kvalitete i provjera

14. poziva Komisiju da brzo izradi standarde kvalitete kako bi se izgradilo povjerenje i potaknulo tržište sekundarne plastike; potiče Komisiju da pri razvoju tih standarda kvalitete uzme u obzir različite stupnjeve recikliranja koji će biti u skladu s funkcionalnošću različitih proizvoda, štiteći pritom javno zdravlje, sigurnost hrane i okoliš; poziva Komisiju da se pobrine za sigurnu upotrebu recikliranih materijala koji dolaze u dodir s hranom te da potiče inovacije;

15. traži Komisiju da uzme u obzir najbolje prakse s neovisnim certificiranjem koje provode treće strane i da podupire certificiranje recikliranih materijala jer je provjera ključna za jačanje povjerenja industrije i potrošača recikliranih materijala;

Reciklirani sadržaj

16. poziva sve aktere u industriji da svoja javna obećanja u pogledu povećanja upotrebe reciklirane plastike pretvore u formalne obveze i da konkretno djeluju;

17. smatra da su možda potrebna obvezna pravila o recikliranom sadržaju kako bi se potaknula primjena sekundarnih sirovina sve dok tržišta recikliranih materijala ne počnu djelovati; poziva Komisiju da uzme u obzir utvrđivanje zahtjeva za minimalni reciklirani sadržaj za određene plastične proizvode koji se nalaze na tržištu EU-a, uz istovremeno ispunjavanje zahtjeva o sigurnosti hrane;

18. poziva države članice da razmotre uvođenje smanjenog poreza na dodanu vrijednost (PDV) za proizvode koji sadržavaju reciklirani sadržaj;

Kružna nabava

19. ističe da je nabava ključni instrument u prijelazu na kružno gospodarstvo jer može povećati inovacije u poslovnim modelima i potaknuti proizvode i usluge s učinkovitom upotrebom resursa; ističe ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u tom pogledu; poziva Komisiju da uspostavi mrežu učenja EU-a o kružnoj nabavi kako bi se izvukle pouke iz pilot-projekata; smatra da bi ta dobrovoljna djelovanja osigurala put, na temelju opsežne procjene utjecaja, prema uspostavi pravila i kriterija EU-a u pogledu javne kružne nabave;

Četvrtak 13. rujna 2018.

20. traži od država članica da postupno ukinu sve negativne poticaje kojima se otežava ostvarenje najviših mogućih razina recikliranja plastike;

Povezanost između otpada i kemikalija

21. poziva nadležna tijela u državama članicama da optimiziraju kontrole uvezenih materijala i proizvoda kako bi se zajamčila i provela usklađenost sa zakonodavstvom EU-a o kemikalijama i proizvodima;

22. upućuje na Rezoluciju Europskog parlamenta o provedbi paketa za kružno gospodarstvo: mogućnosti za poboljšanje povezanosti zakonodavstva o kemikalijama, proizvodima i otpadu;

Sprečavanje nastanka plastičnog otpada*Plastika za jednokratnu uporabu*

23. napominje da ne postoji univerzalno rješenje za štetne učinke plastike za jednokratnu uporabu na okoliš i smatra da je stoga za rješavanje tog složenog pitanja potrebna kombinacija dobrovoljnih i regulatornih mjera te promjena svijesti, ponašanja i sudjelovanja potrošača;

24. uzima u obzir djelovanja koja su provele neke države članice, te stoga pozdravlja prijedlog Komisije u pogledu donošenja posebnog zakonodavnog okvira za smanjenje učinka određenih plastičnih proizvoda na okoliš, osobito plastike za jednokratnu upotrebu; smatra da bi taj prijedlog trebao pridonijeti znatnom smanjenju morskog otpada, od kojeg 80 % čini plastika, te na taj način pridonijeti ostvarenju cilja Programa održivog razvoja do 2030. u pogledu sprečavanja nastanka i znatnog smanjenja morskog onečišćenja svih vrsta;

25. smatra da je važno da se tim okvirom ponudi ambiciozan skup mjera za nadležna tijela u državama članicama koji je kompatibilan s integritetom jedinstvenog tržišta, kojim se stvara opipljiv i pozitivan učinak na okoliš i socijalno-gospodarske pokazatelje te se potrošačima pruža potrebna funkcionalnost;

26. prepoznaje da se smanjenjem i ograničenjem upotrebe jednokratnih plastičnih proizvoda mogu stvoriti prilike za uspostavu održivih poslovnih modela;

27. poziva se na trenutačna djelovanja u okviru običnog zakonodavnog postupka u pogledu tog prijedloga;

28. ističe da postoje različiti načini za postizanje visokih stopa odvojenog prikupljanja i recikliranja te smanjenja plastičnog otpada koji dopijeva u okoliš, uključujući programe proširene odgovornosti proizvođača s modularnim naknadama, sustave povratnih naknada i podizanje razine osviještenosti javnosti; prepoznaje doprinose uspostavljenih sustava djelovanja u različitim državama članicama i potencijal za razmjenu najboljih praksi među državama članicama; ističe da izbor određenog sustava i dalje ovisi o nadležnom tijelu države članice;

29. pozdravlja činjenicu da se u Direktivi 94/62/EZ utvrđuje da su države članice dužne uspostaviti obvezne programe proširene odgovornosti proizvođača za svu ambalažu do kraja 2024. i poziva Komisiju da razmotri mogućnost proširivanja te obveze na druge plastične proizvode u skladu s člancima 8. i 8.a Direktive 2008/98/EZ;

30. prima na znanje prijedlog Komisije o sustavu vlastitih sredstava Europske unije (COM(2018)0325) o nacionalnom doprinosu koji se izračunava na temelju količine nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada; smatra da poticajni učinak tog mogućeg doprinosa mora biti u skladu s hijerarhijom otpada; ističe stoga da bi se prioritet trebao dati sprečavanju nastanka otpada;

31. poziva Komisiju i države članice da podupru međunarodnu koaliciju za smanjenje onečišćenja plastičnim vrećicama osnovanu na konferenciji COP 22 u Marakešu u studenome 2016. te da joj se pridruže;

32. smatra da supermarketi imaju ključnu ulogu u smanjenju upotrebe plastike za jednokratnu upotrebu u EU-u; pozdravlja inicijative poput supermarketa bez plastike koje im pružaju mogućnost da isprobaju kompostabilne biomaterijale kao alternative plastičnoj ambalaži;

33. pozdravlja Prijedlog direktive koji je donijela Komisija o lučkim uređajima za prihvat isporuke broskog otpada (COM(2018)0033) kojim se nastoje znatno smanjiti opterećenje i troškovi koje ribarima predstavlja vraćanje ribolovne opreme i plastičnog otpada u luku; naglašava da bi ribari mogli imati važnu ulogu, osobito ako bi prikupljali plastični otpad u moru tijekom svojih ribolovnih aktivnosti i donosili ga natrag u luku gdje će se propisno zbrinuti; naglašava da bi Komisija i države članice trebale poticati tu aktivnost tako da se ribarima ne naplaćuju naknade za obradu tog otpada;

34. žali zbog toga što provedba članka 48. stavka 3. Uredbe o kontroli ribarstva u vezi s obvezama pronalaženja i izvlačenja izgubljenog ribolovnog alata te izvješćivanja o njemu nije obuhvaćena izvješćem Komisije o evaluaciji i provedbi za 2017.; ističe potrebu za detaljnom procjenom provedbe zahtjeva iz Uredbe o kontroli ribarstva u pogledu ribolovnih alata;

35. poziva Komisiju, države članice i regije da podrže planove prikupljanja otpada u moru uz angažman ribarskih plovila, gdje je to moguće, i da u lukama postave objekte za prihvat i zbrinjavanje otpada iz mora te uvedu sustav recikliranja otpadnih mreža; poziva Komisiju i države članice da se koriste preporukama iz Dobrovoljnih smjernica FAO-a za označivanje ribolovnog alata i da pritom tijesno surađuju s ribolovnim sektorom kako bi se suzbio fantomski ribolov;

36. poziva Komisiju, države članice i regije da intenziviraju prikupljanje podataka o plastici u moru time što će na razini EU-a uspostaviti i provoditi obvezni digitalni sustav izvješćivanja o ribolovnom alatu koji izgube ribarski brodovi, a koji služi za njegovo izvlačenje, služeći se podacima iz regionalnih baza podataka za razmjenu informacija kroz europsku bazu podataka kojom upravlja Europska agencija za kontrolu ribarstva ili da pretvore mrežu SafeSeaNet u sustav na razini EU-a pristupačan korisnicima koji će ribarima omogućiti da upozoravaju na izgubljeni ribolovni alat;

37. ističe da države članice trebaju uložiti više napora u razvoj strategija i planova za smanjenje odlaganja ribolovnog alata u moru, uključujući s pomoću bespovratnih sredstava Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo te uz potporu strukturnih fondova i europske teritorijalne suradnje i obvezno aktivno uključivanje regija;

Plastika biološkog podrijetla, biorazgradivost i kompostabilnost

38. čvrsto podržava Komisiju u predlaganju dodatnih jasnih standarda, usklađenih pravila i definicija o sadržaju biološkog podrijetla, biorazgradivosti (neovisno obilježje sirovine) i kompostabilnosti kako bi se odgovorilo na postojeće pogrešne predodžbe i nespozume te se potrošačima pružile jasne informacije;

39. ističe činjenicu da se poticanjem održivog biogospodarstva može pridonijeti smanjenju ovisnosti Europe o uvoznim sirovinama; naglašava da plastika biološkog podrijetla i biorazgradiva plastika mogu imati važnu ulogu, a pokazale su se korisnima s gledišta životnog ciklusa; smatra da se treba provesti procjena biorazgradivosti u odgovarajućim stvarnim uvjetima;

40. ističe da biorazgradiva i kompostabilna plastika mogu doprinijeti prijelazu na kružno gospodarstvo, ali ne mogu se smatrati rješenjem ni protiv nastajanja morskog otpada niti bi se njihovom upotrebom trebale opravdati nepotrebne jednokratne primjene plastike; stoga poziva Komisiju da razradi jasne kriterije za korisne proizvode koji se sastoje od biorazgradive plastike i načine njihove primjene, uključujući ambalažu i primjene u poljoprivredi; poziva na daljnje ulaganje u istraživanje i razvoj u tom pogledu; ističe da se s biorazgradivom i biološki nerazgradivom plastikom mora različito postupati u pogledu ispravnog upravljanja otpadom;

41. naglašava da biorazgradiva plastika nudi potencijal za djelomičnu diferencijaciju sirovina i u tom pogledu poziva na daljnje ulaganje u istraživanje i razvoj; prima na znanje postojanje inovativnih materijala na biološkoj osnovi koji su već na tržištu; ističe potrebu za neutralnim i jednakim tretmanom zamjenskih materijala;

Četvrtak 13. rujna 2018.

42. poziva na potpunu zabranu oksorazgradive plastike do 2020. jer se ta vrsta plastike biološki ne razgrađuje ispravno, nije kompostabilna, negativno utječe na recikliranje konvencionalne plastike te ne donosi dokazanu korist za okoliš;

Mikroplastika

43. poziva Komisiju da uvede zabranu upotrebe mikroplastike u kozmetičkim proizvodima, proizvodima za osobnu higijenu, deterdžentima i proizvodima za čišćenje, najkasnije do 2020.; nadalje, poziva Europsku agenciju za kemikalije da procijeni te, ako to smatra primjerenim, pripremi zabranu mikroplastike koja je namjerno dodana ostalim proizvodima, uzimajući u obzir dostupnost odgovarajućih alternativa;

44. poziva Komisiju da uspostavi minimalne zahtjeve u zakonodavstvu o proizvodima kako bi se znatno smanjilo ispuštanje mikroplastike na izvoru, osobito kad je riječ o tekstilu, automobilskim gumama, bojama i opušcima;

45. prima na znanje dobru praksu programa Operation Clean Sweep i razne inicijative za svođenje gubitka plastičnih čestica na nulu; smatra da ima prostora za preuzimanje tih inicijativa na razini EU-a i na globalnoj razini;

46. poziva Komisiju da razmotri izvore, distribuciju, ishod i učinke makroplastike i mikroplastike u kontekstu obrade otpadnih voda i gospodarenja oborinskim vodama u tekućoj provjeri prikladnosti Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama; nadalje, poziva nadležna tijela država članica i Komisiju da zajamče potpunu provedbu i primjenu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Okvirne direktive o pomorskoj strategiji; poziva i Komisiju da pruži potporu istraživanjima u pogledu obrade otpadnih muljeva i tehnologija za pročišćavanje voda;

Istraživanje i inovacije

47. pozdravlja najavu Komisije da će se u okviru programa Obzor 2020. uložiti dodatnih 100 milijuna EUR u poticanje ulaganja u učinkovitu upotrebu resursa i kružna rješenja, kao što su sprečavanje nastanka otpada i vrste dizajna, diversifikacija sirovina i inovativne tehnologije recikliranja poput molekularnog i kemijskog recikliranja, kao i poboljšanje mehaničkog recikliranja; u tom pogledu ističe inovativni potencijal novoosnovanih poduzeća; podržava uspostavu programa za strateško istraživanje i inovacije o cirkularnosti materijala, s posebnim naglaskom na plastici i ostalim materijalima koji sadržavaju plastiku, osim ambalaže, kao temelj budućih odluka o financiranju u okviru programa Obzor Europa; uzima u obzir da će biti potrebno primjereno financiranje kako bi se potaknulo privatno ulaganje; ističe da javno-privatna partnerstva mogu pomoći u ubrzanju prijelaza na kružno gospodarstvo;

48. ističe snažan potencijal za povezivanje digitalne agende s programom za razvoj kružnog gospodarstva; naglašava da je potrebno ukloniti regulatorne prepreke inovacijama i poziva Komisiju da ispita moguće inovacijske projekte EU-a u skladu s ciljevima određenima u strategiji za plastiku i širem programu za razvoj kružnog gospodarstva;

49. poziva Komisiju, države članice i regije da podupru uporabu inovativnog ribolovnog alata tako što će poticati ribare na zamjenu starih mreža za nove i na prilagodbu postojećih mreža uređajima za praćenje mreže i sensorima povezanim s aplikacijama za pametne telefone, čipovima za radijsku identifikaciju i uređajima za praćenje plovila koji zapovjednicima omogućuju točnije praćenje mreža i, po potrebi, njihovo pronalaženje i izvlačenje; potvrđuje ulogu koju tehnologija može imati u sprečavanju dospijevanja plastičnog otpada u more;

Četvrtak 13. rujna 2018.

50. poziva na uključivanje inicijative „Misija za ocean bez plastike” u program Obzor Europa kako bi se inovacijama smanjila količina plastike koja dospijeva u morski okoliš te se prikupila plastika prisutna u oceanima; ponavlja svoj poziv na borbu protiv morskog otpada (uključujući njegovo sprečavanje, povećanje znanja o oceanima, povećanje svijesti o izazovu koji za okoliš predstavlja onečišćenje plastikom te inicijative čišćenja, kao što su lov na otpad i čišćenje plaža) u skladu s navedenim u zajedničkoj komunikaciji Komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 10. studenoga 2016. o „Upravljanju međunarodnim oceanima: plan za budućnost naših oceana” (JOIN(2016)0049); poziva na dijalog o politici EU-a u pogledu morskog otpada među donositeljima politika, dionicima i stručnjacima;

Globalno djelovanje

51. poziva EU da zauzme proaktivnu ulogu u razvoju globalnog protokola za plastiku i da zajamči mogućnost da se na integriran i transparentan način prate razne obveze preuzete na razini EU-a i na globalnoj razini; poziva Komisiju i države članice da pokažu aktivno vodstvo u radnoj skupini koju je u prosincu 2017. osnovala Skupština Ujedinjenih naroda za okoliš kako bi pripremila međunarodne odgovore u pogledu borbe protiv plastičnog morskog otpada i mikroplastike; naglašava da se pitanja onečišćenja plastikom i kapaciteta za upravljanje otpadom moraju uključiti u okvir vanjske politike EU-a jer velika količina plastičnog otpada u oceanima potječe iz zemalja Azije i Afrike;

52. poziva sve institucije EU-a, zajedno programom EU-a za ekološko upravljanje i reviziju (EMAS), da napore usmjere na sprečavanje nastanka otpada, provode nadzor nad primjenom pravila unutarnje nabave i nad praksama upravljanja otpadom te da znatno smanje svoje stvaranje plastičnog otpada, posebno zamjenom, smanjenjem i ograničenjem upotrebe jednokratne plastike;

o

o o

53. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.
